

T.C.
Hitit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

**SOSYAL MEDYADA MOBİL ETİKETLEME
FARKINDALIĞI: SOSYAL MEDYA TÜKETİCİLERİ
ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA**

Kübra Müge DALDAL

Yüksek Lisans Tezi

Çorum 2013

**SOSYAL MEDYADA MOBİL ETİKETLEME
FARKINDALIĞI: SOSYAL MEDYA TÜKETİCİLERİ
ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA**

Kübra Müge DALDAL

Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Yrd. Doç. Dr. Sabiha KILIÇ

Çorum 2013

KABUL VE ONAY

Kübra Müge DALDAL tarafından hazırlanan “**SOSYAL MEDYADA MOBİL ETİKETLEME FARKINDALIĞI: SOSYAL MEDYA TÜKETİCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA**” başlıklı bu çalışma, **05 Haziran 2013** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Prof. Dr. Recai ÇINAR (Başkan)

İmza

Yrd. Doç. Dr. Süleyman AÇIKALIN

İmza

Yrd. Doç. Dr. Sabiha KILIÇ (Danışman)

İmza

(Unvan, Adı ve Soyadı)

İmza

(Unvan, Adı ve Soyadı)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

İmza

Prof. Dr. Gülen ELMAS ARSLAN

Enstitü Müdürü

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(05/06/2013)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Kübra Müge DALDAL

İmzası

.....
.....

ÖZET

Kübra Müge DALDAL, *Sosyal Medyada Mobil Etiketleme Farkındalığı: Sosyal Medya Tüketicileri Üzerinde Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Çorum 2013

Teknoloji alanında oluşan yenilik, pazarlama sektöründe çok çeşitli fırsat ve rekabet ortamı yaratmaktadır. Mobil telefon teknolojilerindeki ilerlemeler pazarlamacılar için potansiyel müşterilere ulaşmada yeni iletişim kanalları yaratmaktadır. Günümüz pazarlama anlayışında işletmeler, reklam kampanyalarının artan yatırım maliyetini azaltmak ve marka bağlılığı yaratmak için yeni yöntemler aramaktadır. Mobil kanallar yoluyla pazarlama anlayışı bu noktada önemli bir alternatiftir. Bu çalışma, sosyal medya tüketicilerinin mobil pazarlama uygulamalarından mobil etiketleme farkındalıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırma, sosyal medya tüketicileri üzerinde yapılmaktadır. Araştırmanın örneklem kütesi Facebook, Twitter ve LinkedIn sosyal paylaşım sitelerinde bulunan tüketicilerden oluşmaktadır. İnternet üzerinde online olarak hazırlanan anket linki sosyal paylaşım sitelerinde paylaşılmış ve sosyal medya tüketicilerinin katılımıyla veriler toplanmıştır. Araştırmanın analizinde; frekans analizi, pearson korelasyon analizi, bağımsız iki yönlü t testi, iki yönlü varyans analizi (ANOVA) ve faktör analizi yöntemlerinden yararlanılarak, sosyal medya tüketicilerinin mobil etiketleme farkındalığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda sosyal medya tüketicilerinin mobil etiketleme farkındalık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mobil Pazarlama, Mobil Etiketleme, Karekod, Sosyal Medya, Marka Farkındalığı

ABSTRACT

Kübra Müge Daldal, *The Awereness Of Mobile Tagging In Social Media: A Study On Social Media Consumers*, Master Degree Thesis, Çorum 2013.

Innovation of the field of technology creates wide range opportunities and a competitive environment on the marketing industry. Advances in mobile phone technology creates new channels of communication for marketing experts to reach potential customers. Enterprises of today's marketing concept are looking for new ways to reduce the cost of increased investment in advertising campaigns and to create brand loyalty. At this point, an understanding of marketing through mobile channels is an important alternative. This study is intended to present awareness of social media users about the mobile labeling as one of the mobile marketing application.

The research carried out on social media consumers. The sample of the study is composed of the social networking websites users such of Facebook, Twitter and LinkedIn. The link to the online questionnaire on the Internet is shared social networking websites and collected with the participation of social media users. With the analysis of the study the awareness of social media users about mobile tagging is determined using the methods of frequency analysis, Pearson's correlation analysis, independent t test, two-way analysis of variance (ANOVA) and factor analysis. As a result of the research, it has been found out that awareness of social media consumers about mobile labeling is at the low level.

Keywords: Mobile Marketing, Mobile Tagging, Data Matrix, Social Media, Brand Awareness

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
Tablolar Listesi	vii
Şekiller Listesi	xi
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM: SOSYAL MEDYA

1.1.SOSYAL MEDYA KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ	3
1.1.1.Sosyal Medya Kavramı.....	3
1.1.2.Sosyal Medyanın Özellikleri	5
1.2.SOSYAL MEDYA TARİHİ.....	7
1.3.SOSYAL MEDYANIN AVANTAJLARI	9
1.4.SOSYAL MEDYA ORTAMLARI	10
1.4.1. İletişim Odaklı Sosyal Medya Ortamları	10
1.4.1.1.Bloglar(Ağ güncelleri)	10
1.4.1.2.Mikroblogging	13
1.4.1.3.Sosyal Ağ Hizmetleri.....	18
1.4.2.İşbirliği Ve Bilgi Paylaşımı Sağlayan Sosyal Medya Ortamları	18
1.4.2.1.Wiki siteleri.....	18
1.4.2.2.Sosyal İmlleme Siteleri	19
1.4.3.İçerik Paylaşılan Sosyal Medya Ortamları	20
1.4.3.1.Fotoğraf ve Sanat Çalışmaları Paylaşım siteleri	20
1.4.3.2.Video, Müzik, ve Sesli Dosyaların Paylaşımını Sağlayan Siteler	20
1.4.3.3.Sunum Paylaşım Siteleri	21
1.4.3.4.Sanal Gerçeklik Siteleri	21

2. BÖLÜM: MARKA FARKINDALIĞI

2.1. MARKA FARKINDALIĞI KAVRAMI.....	23
--------------------------------------	----

2.2. MARKA FARKINDALIĞI UNSURLARI	24
2.3. FARKINDALIK PİRAMİDİ	26
2.4. MARKA FARKINDALIĞI YARATMA	27
2.5. MARKA FARKINDALIĞININ SAĞLANMASI	29
2.6. MARKA FARKINDALIĞI SAĞLAMAK İÇİN KULLANILAN YÖNTEMLER	30
2.6.1. Anılmaya değer fark yaratmak	30
2.6.2. Bir slogan veya melodi kullanmak	31
2.6.3. Simge ile Karşılaşma ya da Sembol Oluşturma	31
2.6.4. Reklam Mesajları ya da Medyada Görünürlük	31
2.6.5. Etkinlik sponsorluğu	32
2.6.6. Marka genişletme	32
2.6.7. İpuçları kullanmak	32
2.6.8. Hatırlanma tekrar gerektirir	33
2.6.9. Hatırlanma Bonusu	33
2.7. MARKA FARKINDALIĞININ ÖLÇÜLMESİ	34
2.7.1. Marka Farkındalığının Bir Bileşeni Olarak Hatırlanırılığın Ölçümü	34
2.7.1.1. Destekli Marka Hatırlaması	34
2.7.1.2. Desteksiz Marka Hatırlaması	35
2.7.2. Marka Farkındalığının Ölçümü	35

3. BÖLÜM: MOBİLİTE VE MOBİL PAZARLAMA

3.1. MOBİLİTE KAVRAMI VE MOBİL İLETİŞİM	38
3.1.1. Mobilite Kavramı	38
3.1.2. Mobil İletişim	40
3.1.2.1. Mobil İletişim Kavramı	40
3.1.2.2. Mobil İletişim Araçları	41
3.1.2.2.1. Cep Telefonu	42
3.1.2.2.2. Akıllı Telefon(Smartphone)	42
3.1.2.2.3. PDA (Avuç İçi Bilgisayarlar)	43
3.1.2.2.4. Notebook (Diz Üstü Bilgisayar)	43
3.1.2.2.5. Tablet Bilgisayarlar	44
3.1.2.2.6. GPS	44

3.2.MOBİL PAZARLAMA.....	45
3.2.1.Mobil Pazarlamanın Tanımı	45
3.2.2.Mobil Pazarlamanın Özellikleri.....	46
3.2.3.Mobil Pazarlama Ekosistemi	48
3.2.4. Mobil Pazarlama Amaçları	49
3.2.5. Mobil Pazarlamanın Avantajları ve Dezavantajları.....	50
3.2.6.Mobil Pazarlama Uygulamaları	51
3.2.6.1.Yaz, Yolla ve Kazan	51
3.2.6.2. Sms İle Oylama.....	51
3.2.6.3. Quiz ve yarışmalar	52
3.2.6.4. Mobil Oyunlar.....	53
3.2.6.5. MMS Uygulamaları	53
3.2.6.6. Mobil Etiket Uygulamaları	53
3.2.6.7. Mobil İnternet Uygulamaları	53
3.2.6.8. Toplu SMS Uygulamaları	54
3.2.6.9. Bluetooth ve RFID Uygulamaları.....	54
3.2.6.10. Konum Tabanlı Hizmetler	55
3.2.6.11.CRM Uygulamaları.....	56

4. BÖLÜM: MOBİL ETİKETLEME

4.1.MOBİL ETİKETLEMENİN TANIMI, TÜRLERİ VE KULLANIMI	57
4.1.1.Mobil Etiketlemenin Tanımı.....	57
4.1.2.Mobil Etiket Türleri	58
4.1.2.1. QR Kod	58
4.1.2.2. Data Matris Kod.....	58
4.1.2.3. Aztek Kod	59
4.1.2.4. Beetag kodlar	59
4.1.2.5. Microsoft-Tag	60
4.1.3. Mobil Etiketlerin Kullanımı.....	60
4.2. MOBİL ETİKETLEME ÖZELLİKLERİ	63
4.2.1. Bütün Yönlere (360°) Yüksek Hızda Veri Okuma Özelliği.....	63
4.2.2. Hata düzeltme Özelliği	63

4.2.3. Sembollerin Bağlantılanma Özelliği.....	64
4.2.4.Kodun Gizlenebilme Özelliği	64
4.2.5.Kolay Çözömlenebilme Özelliği	64
4.3. MOBİL ETİKETLEME KULLANIMIN FAYDALARI	65
4.4.MOBİL ETİKETLEME UYGULAMALARI	66
4.4.1.Perakende Sektöründe Mobil Etiketleme Uygulamaları	67
4.4.2.Yayıncılık Sektöründe Mobil Etiketleme Uygulamaları	73
4.4.3.Taşımacılık Sektöründe Mobil Etiketleme Uygulamaları	76
4.4.4.Sağlık Sektöründe Mobil Etiketleme Uygulamaları	80
4.4.5.Mobil Etiketlerin Diğer Uygulama Alanları	82
5. BÖLÜM: SOSYAL MEDYADA MOBİL ETİKETLEME FARKINDALIĞI: SOSYAL MEDYA TÜKETİCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA	
5.1.ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖRNEK HACMİNİN BELİRLENMESİ.....	89
5.2.ÇALIŞMANIN ANKET FORMUNUN HAZIRLANMASI	89
5.3.ÇALIŞMANIN MODELİ.....	90
5.5.ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE KISITLARI	92
5.6.VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR	92
5.6.1.Çalışmanın Modeline İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	93
5.6.2.Sosyal Medya Tüketicilerinin Mobil Etiketleme Farkındalık Düzeyleri Üzerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	99
5.6.3. Çalışmanın Hipotez Testleri	105
5.6.4.Sosyal Medya Tüketicilerinin Mobil Etiketleme Farkındalıkları Arasındaki Farklılıklara Dair Tanımlayıcı Analizler	110
SONUÇ.....	131
KAYNAKÇA.....	134
EK 1. Online Anket Formu.....	150